

WEEK 11: MGA BATAYANG KASANAYAN SA PANANALIKSIK

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PANANALIKSIK

Kasanayan sa Pagsalin

Dahil karamihan ng mga siyentipikong dokumento at pag-aaral ay nagmumula sa mga mauunlad na bansa, mahalaga ang pagsasalin ng mga ito sa wikang Filipino. Ito ay upang magamit at maging bahagi ang mga kaalamang ito sa pagpapalakas ng pananaliksik sa Pilipinas. Kaugnay nito, nilagom ni **Karen San Diego** (2014) sa kanyang pag-aaral ang labing-walong (18) paraan ng pagsasalin ni **Peter Newman** (1988) mula sa aklat nitong **A Textbook of Translation**.

Narito ang labing-walong paraan ng pagsasalin ayon sa libro ni **Peter Newman (1988)**:

1. **Adapsyon (Transference)** – Direktang panghihiram o paglilipat ng mga kultural na salita.
2. **Isahang Pagtutumbas (One-to-One Translation)** – Literal na salin, isa-sa-isa ang pagtutumbas ng salita, parirala, sugnay, at pangungusap.
3. **Saling Hiram (Through Translation)** – Katumbas ng ginagamit sa pagsasalin ng mga karaniwang kolokasyon.
4. **Naturalisasyon (Naturalization)** – Kahawig ng Adapsyon, ngunit inaayon sa normal na pagbigkas, morpolohiya, at ortograpiya ng target na wika.
5. **Leksikal na Sinonim (Lexical Synonymy)** – Pagbibigay ng malapit na katumbas na salita o kasingkahulugan sa target na wika.
6. **Transposisyon (Transposition)** – Pagkakaroon ng pagbabago sa gramatika ng pinagmulang wika kapag isinalin sa target na wika (tinatawag ding Shift).
7. **Modulasyon (Modulation)** – Pagsasalin na may pag-iiba sa punto de bista o pananaw.

8. **Kultural na Katumbas (Cultural Equivalent)** – Pagsasalin ng kultural na salita sa target na wika gamit ang malapit o halos wastong katumbas ding kultural na salita.
9. **Gamiting Katumbas (Function Equivalent)** – Pagbibigay ng higit na gamitin at tinatanggap na katumbas o kahulugan.
10. **Deskriptibong Panumbas (Descriptive Equivalent)** – Pagbibigay ng katumbas na kahulugan sa pamamagitan ng depinisyon ng naglalarawan.
11. **Kinikilalang Salin (Recognized Translation)** – Paggamit sa opisyal at tinatanggap na nakararaming salin ng anumang termino.
12. **Pagdaragdag / Pagpapalawak (Addition/Expansion)** – Pagdaragdag ng salita sa istrukturang gramatika para sa kalinawan ng kahulugan.
13. **Pagpapaikli/Pagpapaliit (Reduction/Contraction)** – Pagpapaikli o pagpapaliit sa mga salita ng kabuuang gramatika.
14. **Pagsusuri sa mga Bahagi (Componential Analysis)** – Paghahati-hati batay sa leksikal na yunit sa mga makabuluhang sangkap o hanay.
15. **Hawig (Paraphrase)** – Pagpapaliwanag sa kahulugan ng isang hanay, pangungusap o talata.
16. **Kompensasyon (Compensation)** – Pagtutumbas o pagpupuno sa nawalang kahulugan sa ibang bahagi.
17. **Pagpapabuti (Improvement)** – Pagwawasto sa mga gramatikal o tipograpikal na kamalian sa orihinal na teksto.
18. **Kuplets (Couplets)** – Pagsasama-sama ng paggamit ng dalawa, tatlo, o higit pa sa nabanggit na mga pamamaraan.

Kasanayan sa Paglalagom at Pagpaparapreys

Paglalogom ang tawag kapag inilahad nang payak ang orihinal na materyales na nabasa sa paglalagom. Alalahaning huwag muling isulat ang orihinal na akda, kailangang mapanatili maiksi ito at gumamit lamang ng sariling pananalita.

Kasanayan sa Pagpili ng Paksa ng Pananaliksik

Pinakamahirap na suliranin ng isang mananaliksik ang pagpili at paghanap ng paksa ng pag-aaral. Hindi madaling pumili ng paksa ng isasagawang pananaliksik.

Mga Maaaring Paghanguan ng Suliranin

- **Sarili** – ang mayamang karanasan ng tao ay isa nang sapat na hanguan ng maaaring piliing suliranin o paksa
- **Pang-araw-araw na Babasahin** - Mula sa dyaryo, magasin at iba pang pang-araw-araw na babasahin ay makahahango ng mga suliranin malaki ang maitutulong ng paghagilap sa mga napapanahong isyu o balita sa iba't ibang sektor ng lipunan.
- **Broadcast Midya** - Malaki ang maitutulong sa paggalugad ng suliranin ang pakikinig at panonood ng mga balita at mga programa sa radyo at sa telebisyon na tumatalakay sa mga mahahalaga at napapanahong isyu ng lipunan.
- **Mapagkakatiwalaang Tao** - Maraming ideya ang maaaring makuha mula sa pagtatanong sa mga taong mapagkakatiwalaan lalo't higit sa larangang kanilang kinabibilangan.

Mga Maaaring Paghanguan ng Suliranin

Internet- Hindi na maiaalis sa bawat mag-aaral ang mabilisang pagpindot sa mga search engine gaya ng google at yahoo.com kapag may ninanais na hanapin o masagot na paksa.

Laybrari- Hindi maitatanggi na ang pinakamadali at pinakamaraming datos na maaaring pagbatayan ng paggawa ng isang pananaliksik ay ang Laybrari.

Mga Dapat isaalang-Alang sa Pagpili ng Paksa

1. **Paghahanguan-** Kailangan na siguraduhin na mayroong pagkukuhaan ng datos ang mananaliksik.
2. **Panahon-** Habang igugul sa paggawa ng pananaliksik.
3. **Pinansyal-** Huwag mangarap ng malaking pananaliksik ng hindi kaya ng inyong pinansiyal.
4. **Paksa-** Siguraduhin na ang pananaliksik na gagawin ay may kinalaman sa inyong kurso.
5. **Pagnanais-** Siguraduhin na ang paksang pipiliin ay naayos sa kagustuhang gawin.

Mga Dapat Isaalang-Alang sa Pagsasaayos ng Paksa

Kailangang maisaayos ang suliranin sang-ayon sa kasaklawan at kahangganan nito. Maaaring mabigyang hangganan o limitasyon ang pananaliksik ayon sa sumusunod.

1. **Panahon** - Kailan nagsimula at kailan magtatapos ang isinasagawang pananaliksik.
2. **Edad** - Anong sakop ng edad lamang ang gagawan ng pananaliksik.
3. **Kasarian** - Maaaring lagyan ng limitasyon ang pananaliksik sang-ayon sa kasarian.
4. **Perspektibo** - Maaaring limitahan ng pananaliksik batay sa perspektibo Hal. Sosyal, Emosyon, Ispiritual, Ekonomiya at iba pa.
5. **Propesyon** - Maaring ipokus ang pananaliksik sa isang propesyon.

6. **Tiyak na Kaso** - Maaaring tiyakin o tukuyin ang artikular na kaso batay sa malakihang suliranin.

Karaniwang Format ng Kwantitatibong Pananaliksik sa mga pamantasan.

Narito ang mga balangkas na nilalaman ng Kwantitatibong Pananaliksik

KABANATA I:

- **Panimula ng Pananaliksik Panimula** – Inilalahad ang konteksto at dahilan kung bakit isinagawa ang pananaliksik.
- **Kaligirang Kasaysayan ng Pag-aaral** – Tinutukoy ang mga nakaraang pag-aaral o kaganapan na may kaugnayan sa paksa.
- **Batayang Teoretikal** – Inilalahad ang mga teoryang nagsisilbing pundasyon ng pag-aaral.
- **Balangkas Konseptwal** – Ipinapakita ang ugnayan ng mga konsepto at ideya sa pag-aaral.
- **Paglalahad ng Suliranin** – Inilalarawan ang pangunahing problema at layunin ng pananaliksik.
- **Ano, Saan, Kailan** – Tinutukoy ang partikular na paksa, lugar, at panahon ng pananaliksik.
- **Mga Tiyak na Suliranin** – Ipinapakita ang mga espesipikong tanong na nais sagutin sa pag-aaral.
- **Hipotesis o Asumpsyon** – Inilalahad ang pansamantalang kasagutan o inaasahang resulta.
- **Kahalagahan ng Pag-aaral** – Ipinapaliwanag kung bakit mahalaga at kapaki-pakinabang ang pananaliksik.
- **Saklaw at Hangganan ng Pag-aaral** – Tinutukoy ang limitasyon ng panahon, lugar, at kalahok ng pag-aaral.

- **Katuturan ng mga Katawagan** – Binibigyang-linaw ang mga salitang teknikal o di-karaniwang ginagamit sa pananaliksik.

KABANATA II: Mga Kaugnay na Literatura at Pag-aaral

- **Salik Pantao** – Tumutukoy sa mga aspektong may kinalaman sa tao tulad ng kultura, asal, at gawi.
- **Salik Pampapel** – Tinutukoy ang mga nakasulat na sanggunian tulad ng aklat, journal, at artikulo.
- **Salik Pang-elektroniko** – Mga online na sanggunian gaya ng websites, e-books, at databases.

KABANATA III: Disenyo at Paraan ng Pananaliksik

- **Disenyo ng Pananaliksik** – Inilalahad ang uri at anyo ng pananaliksik na ginamit.
- **Pamamaraang Ginamit sa Pananaliksik** – Ipinapakita kung paano isinagawa ang pag-aaral.
- **Teknik sa Pagkuha ng Sampol o Kalahok sa Pag-aaral** – Inilalarawan kung paano pinili ang mga kalahok. Instrumentong
- **Ginamit sa Pananaliksik** – Tinutukoy ang mga ginamit na kagamitan sa pangangalap ng datos gaya ng survey o questionnaire.
- **Paraan sa Pangangalap ng mga Datos** – Inilalahad kung paano tinipon ang mga impormasyon.

- **Kompyutasyong Istatistika** – Tinutukoy ang mga estadistikang paraan upang masuri ang datos.

KABANATA IV: Paglalahad, Pagsusuri at Interpretasyon ng mga Datos

- **Paglalahad ng mga Datos** – Inihaharap ang nakalap na impormasyon sa anyong grap, talahanayan, at teksto.
- **Pagsusuri ng Datos** – Pinoproseso at sinusuri ang datos batay sa mga tiyak na pamamaraan.
- **Interpretasyon ng mga Datos** – Ipinapaliwanag ang kahulugan ng resulta sa konteksto ng suliranin.

KABANATA V: Lagom, Konklusyon, at Rekomendasyon

- **Lagom ng mga Natuklasan** – Buod ng mga pangunahing resulta o natuklasan sa pag-aaral.
- **Mga Konklusyon** – Inilalahad ang mga huling pasya batay sa mga natuklasan.
- **Mga Rekomendasyon** – Nagmumungkahi ng mga posibleng solusyon o hakbang batay sa resulta ng pag-aaral.